

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.:	36/2011
Klager:	[REDACTED]
Klagen gjelder:	Krav etter forskrift om særskilt kompensasjonsordning og forskrift om billighetserstatning
Beslutningsdato:	20. juni 2012
I behandlingen har deltatt:	Anne Stine Eger Mollestad Eva Klepsland Drageset Odd Helge Olsen Trond Jørgensen
Konklusjon:	Klagen tas til følge – saken hjemvises til SPK for innhenting av spesialisterklæring og ny behandling.

***

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning (kompensasjonsforskriften) og krav etter forskrift 2004-12-02 nr. 1563 om billighetserstatning.

██████████, heretter kalt klager, tjenestegjorde i UNIFIL kontingent ██████ og ██████ i ██████ fra ██████ til ██████. Han ble i mars 2011 innvilget 100 % uførepensjon. Senere samme år ble det fremmet krav etter kompensasjonsforskriften og billighetserstatningsordningen for psykiske skader som følge av FN-tjenesten. For behandling av kravene innhentet Statens pensjonskasse (SPK) medisinske journaler og tryggedokumenter. SPK har ikke innhentet spesialisterklæring i saken. Bakgrunnen er at SPK anså det som overveiende sannsynlig at det ikke forelå årsakssammenheng mellom skadelidtes ervervsmessige uførhet og en eventuell psykisk belastningsskade. På bakgrunn av den foreliggende dokumentasjon anså SPK det ikke sannsynliggjort at skadelidte var påført en varig psykisk belastningsskade som følge av den tidligere FN-tjenesten. Vedtaket om uførepensjon er begrunnet med yrkesgodkjent astma, nedsatt minne, skuldresmerter og smerter i nedre rygg. Hukommelsesvanskene er satt i sammenheng med de fysiske plagene og SPK fremholder at det ikke er vist tegn på psykisk sykdom. SPK anfører at det i den grad det skulle foreligge psykiske plager som følge av FN-tjenesten, ville plagene under enhver omstendighet være så lite vesentlige i det totale årsaksbildet at det ikke er naturlig å knytte ansvar til dem.

SPK har på denne bakgrunn avslått klagers krav om kompensasjon og billighetserstatning. Vedtaket er rettidig påklaget. I klagen anføres det at FN-tjenesten er årsak til at han viser tegn til PTSD. Skadelidte fremholder at det at han har klart å leve med opplevelsene i ██████ og ikke har hatt behov for å konsultere fagpersonell for sine plager, ikke kan være grunnlag for å avslå kravet om kompensasjon. Det anføres at det har vært vanskelig å innrømme plager med angst og depresjon, men at han stadig sliter med dette. Blant annet kan han ikke lenger se filmer og nyheter som omhandler vold- og krigshandlinger da dette fører til at han i ettertid får problemer med søvnen. Det bes om at vedtaket omgjøres. I etterfølgende brev til klagenemnda har skadelidte redegjort nærmere for en rekke traumatiske hendelser han skal ha vært utsatt for under tjenesten. Etter hans oppfatning er det disse opplevelsene som har forårsaket problemer med hukommelse og konsentrasjon.

Skadelidte er ikke vært representert av advokat eller annen fullmektig og han møtte ikke ved nemndas behandling av klagen.

2. Nemndas vurdering

Saken gjelder krav etter billighetserstatningsforskriften og kompensasjonsforskriften. Felles for ordningene er at det stilles som vilkår at skadelidte er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i en internasjonal operasjon, jf. begge forskrifter § 3. For å ha krav på billighetserstatning må den varige psykiske belastningsskaden videre ha medført en varig medisinsk invaliditetsgrad, mens det etter kompensasjonsordningen stilles krav om at den varige psykiske belastningsskaden har medført en varig ervervsmessig uførhet. Det er ulike krav til bevis for årsakssammenheng etter de to ordningene. Etter kompensasjonsforskriften må det normalt innhentes en spesialisterklæring utarbeidet etter et særskilt mandat fra Forsvarsdepartementet.

SPK har ikke funnet det nødvendig å innhente spesialisterklæring etter det særskilte mandatet for kompensasjonsordningen, idet SPK fant det overveiende sannsynlig at det ikke foreligger årsakssammenheng mellom den ervervsmessige uførheten og en eventuell psykisk belastningsskade.

Klagenemnda har gjennomgått de medisinske journalene og trygdemappe.

Ut fra den foreliggende dokumentasjon finner nemnda at det foreligger flere indikasjoner på psykiske lidelser som settes i sammenheng med FN-tjenesten. I epikrise av [REDACTED] fra psykolog [REDACTED] gjennomgås resultatene av en personlighetstest (MMPI-2) som skadelidte har fylt ut. I kommentarene til resultatet skriver [REDACTED] blant annet:

«Dei framkomne resultatata omkring psykologisk fungering viser klare indikasjoner på ein behandlingstrengande depresjon med mykje angst og kognitive utfall. Det er og høg score på 2 uavhengige faktorar på posttraumatisk stresslidning, og i samtale med pasient fortel han at han har opplevingar frå eit opphald som FN-soldat i [REDACTED] han framleis slit med. Ein sit derfor igjen med testresultat som syner normal hjerneorganisk funksjon, med ein del psykiske symptom på depresjon og posttraumatisk stress-syndrom, samt høg akutt angst, som ein tenkjer kan forklare hukommelsesvanskane han har hatt».

Nemnda visere vidare til dr. Arne Sundes erklæring av 21. mars 2009, hvor overnevnte epikrise kommenteres slik:

«Nevropsykologen mente han hadde ein depresjon og han vart vist til Psykiatrisk klinikk der han var i desember 08. Men dei kunne ikkje påvise depresjon, angst eller manisk tilstand. Han viste teikn til PTSD men det einaste traumatiske han hadde vore utsett for var under teneste i [REDACTED] for mange år sidan og han har ikkje hatt symptom på slik lidning. Det han klaga over var konsentrasjonsvanskar og manglande hukommelse og nemnde ting han hadde gløymt.»

Erklæringene etterlater etter nemndas syn usikkerhet med hensyn om de symptomer som beskrives er forenlig med det som normalt ses hos personer med psykiske lidelser etter traumatiske hendelser. Samtidig er det ikke tvilsomt at han har vært i internasjonal tjeneste og han har selv redegjort for hendelser som har skadeevne. Etter nemndas syn fremstår det derfor som et åpent og uutredet spørsmål i hvilken grad skadelidte er påført en psykisk belastningsskade som følge av FN-tjenesten. Det medfører at det også er uklart hva årsaken til at skadelidte er blitt varig ervervsmessig ufør skyldes. Etter nemndas syn er saken ikke tilfredsstillende opplyst, men etterlater tvil omkring diagnose og årsak. Dette forsterkes gjennom skadelidtes egen angivelse av hendelser under tjenesten som har innvirkning på totalvurderingen. Slik saken fremstår er de vurderinger som er gjort i forbindelse med at skadelidte ble innvilget uførepensjon ikke tilstrekkelig til å ta stilling til årsaksspørsmålet, selv om de somatiske lidelsene synes å ha en fremtredende plass i hans sykdomsbilde. Det vises i den sammenheng til de lempelige beviskrav som stilles etter kompensasjonsforskriften og de lempeligere beviskrav som stilles etter billighetsforskriften.

For å sikre tilfredsstillende opplysning av saken, er det påkrevet med innhenting av en spesialisterklæring i samsvar med det særskilte mandatet for kompensasjonsordningen. Det må vurderes hvorvidt det foreligger en selvstendig psykisk belastningsskade, jf. mandatets pkt. V.1. Særlig viktig vil det også være å gi en særskilt vurdering av hvor stor del av de psykiske plager som eventuelt er knyttet til fysiske skadefølger og hvor stor del som skyldes en selvstendig psykisk lidelse, jf. pkt. V.7.

Nemnda legger etter dette til grunn at skadelidte har krav på å få dekket utgifter til utarbeidelse av en ny spesialisterklæring. Valg av spesialist må skje i et samarbeid mellom skadelidte og SPK. Skadelidte har krav på å få dekket rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i

anledning krav under kompensasjonsforskriften. Skadelidte bør veiledes om sine rettigheter , jf også forvaltningslovens § 11 og SPKs plikt i så henseende.

Det påhviler SPK å vurdere kravet fra skadelidte på nytt når ny sakkyndig erklæring er innhentet. Saken bør gis prioritet og følges opp utenom den alminnelige saksrekken.

3. Konklusjon

Klagen tas til følge. Saken hjemvises til ny behandling i SPK. SPK skal innhente ny spesialisterklæring i samsvar med særskilt mandat og deretter foreta ny behandling av saken.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, 9. juli 2012

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder